

»Brutaali, jännittävä
ja karmaiseva.»

– SMÅLANDSPOSTEN

PASCAL

Suomentanut Pekka Marjamäki

JOHANNES

Engman Selåker

VARJO-
MAAILMA
OSA 2

HÄPEÄN
TIE

PASCAL
JOHANNES
Engman
Selåker

**HÄPEÄN
TIE**

Suomentanut Pekka Marjamäki

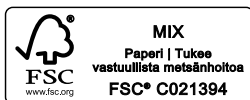

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Taiteen edistämiskeskus on tukenut tämän kirjan suomennostyötä.

Ruotsinkielinen alkuteos

Skammens väg

© 2023 Pascal Engman & Johannes Selåker

First published by Forum, Sweden

Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden

Suomenkielinen laitos © Pekka Marjamäki ja WSOY 2025

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-49293-2

Painettu EU:ssa

1. painos

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@wsoy.fi

ESINÄYTÖS

*M/S Estonia, 28. syyskuuta 1994,
vähän keskiyön jälkeen*

VIIDENNEN KANNEN Admiral-pubin pöydällä olevat juomalasit helisivät, kun koko laiva vavahti. Hetkeä aiemmin 43-vuotias Dan Blomander oli seissyt ikkunan ääressä ja katsellut ulkona raivoavaa myrskyä. Oli näyttänyt siltä kuin Itämeren tummat vesimassat olisivat kiehuneet. Kun hän oli kävellyt autioita käytäviä pitkin baariin, lattiaa peittäväällä kokolattiamatolla oli ollut useita värikkäitä oksennustahroja. Ankara rajuilma oli tehnyt monista matkustajista merisairaita, ja Dan arveli, että useimmat viruivat parhailaan sängyn pohjalla.

Hän ei itse tuntenut oloaan ollenkaan pahoinvoivaksi, ainoastaan humalaiseksi.

Pöydän vastakkaisella puolella istui mies, joka oli tarjonnut Danille kaksi lasillista votkaa. Dan leyhytti tupakan-savua kädellään ja tarkasteli miehen kasvoja.

Mies oli viisissäkymmenissä, hoikkarakenteinen ja kalju-päinen. Hän puhui kieliopillisesti moitteetonta ruotsia, mutta äänestä erottui heikko itäeurooppalainen korostus. Mies oli tupakoinut koko ajan kuin korsteeni. Dan sitä vastoin oli lopettanut polttamisen sen jälkeen, kun lääkäri oli ilmoittanut hänelle tekemänsä diagnoosin.

Dan ei ollut aivan perillä siitä, mitä juomakaveri teki Ruotsissa. Itse hän työskenteli automekaanikkona omassa firmassaan ja oli päättänyt ottaa pari päivää vapaata, jotta saisi pantua asioita kuntoon. Talouskriisin takia hänellä ei ollut käynyt yhtään asiakasta moneen viikkoon, ja hän oli kyllästynyt istumaan toimettomana kotonaan Öölannissa. Kun autot tätä nykyä reistailivat, ihmiset veivät ne korjattaviksi hiljattain perustettujen korjaamoketjujen liikkeisiin. Danin kaltaiset yksityisyrittäjät jäivät nuolemaan näppejään. Ei asiakkaita voinut oikein moittiakaan. Ketjuihin kuuluvilla korjaamoilla oli halvemmat hinnat, eikä tavallisilla ihmisillä ollut ylimääräistä rahaa. Työttömyysaste oli kahdeksan prosenttia.

Dan oli saanut päähänsä lähteä reissuun. Mihinkään yletömyyksiin hänellä ei kuitenkaan ollut varaa. Vuonna 1987 hän oli käynyt Fuerteventuralla, mutta tällä kertaa loma-kohteeksi oli valikoitunut Tallinna, missä kaikki oli paljon halvempaa kuin Ruotsissa. Viina, majoitus ja ennen kaikkea naiset. Hän oli kertonut vastapäätä istuvalle miehelle ostamista naisista ja siitä, mitä oli tehnyt heidän kanssaan. Hän oli kehua retostellut, kuinka halpaa kaikki oli ollut, mutta puhekumppani ei ollut reagoinut juuri mitenkään. Lopulta Dan oli lakannut puhumasta ja keskittynyt ryyp-päämiseen.

Jostain kuului kova pamahdus. Vaikutti siltä kuin ääni olisi tullut heidän alapuoleltaan, syvältä Estonian uumenista.

– Mikä tuo oli? Dan kysyi säikähtäneenä.

Mies ei vastannut, tarttui vain votkapulloon ja kaatoi molemmille uuden paukun.

OSA 1

Lauantai 31. joulukuuta 1994

1

ELLEN ALM TUIJOTTI kullankeltaista sängynpäätä ja otti vastaan takanaan ähkivän miehen survaisut. Mies nytkytti vartalooaan tasaisen kiihtyvään tahtiin. Pian hän laukeaisi. Ellen tiesi sen siitä, että miehen ote hänen kaulastaan oli tiukentunut. Hän haukkoi henkeä, väänteli niskaansa ja esitti, että olisi vajoamaisillaan tajuttomaksi. Hän könyysi sängyssä selkä notkolla ja teeskenteli yrittävänsä riuhtoa itsensä vapaaksi. Silloin kliimaksi tulisi nopeammin. Mies nautti siitä, että Ellen oli kärsivinä.

– Lopeta, Ellen kähisi. – Tuo sattuu.

Todellisuudessa hän ei tuntenut mitään, mutta sanoilla oli toivottu vaikutus. Mies päästi pitkän voihkaisun ja survaisi vielä viimeisen kerran ennen kuin tuuppi Ellenin luotaan. Mies katsoi häntä inhoten samalla, kun vanha ryppyinen kalu meni veltoksi. Edelleen puuskuttaen mies oikaisi hikisiä valkoisia hiuksiaan. Sitten hän hymyili ylimielisesti.

Ellen ei kyennyt katsomaan miestä ja tämän kurttuista kehoa, vaan nousi sängystä, käveli törkyisen kokolattiamaton poikki eteiseen ja jatkoi edelleen kylpyhuoneeseen. Iho nousi kananlihalle, sillä olohuoneen ikkunaa pidettiin aina auki, jotta asunto pysyisi tuulettuneena.

Ellen tarkasteli peilistä asiakkaan aikaansaannoksia. Huulet olivat turvoksissa, ja kaulassa oli punaisia jälkiä. Hän oli kuitenkin tottunut koviin otteisiin, eivätkä ne tehneet enää kipeää.

Ellenin vartalo oli hento ja tyttömäinen, ja juuri siitä tietynlaiset miehet olivat valmiita maksamaan. Asiakkaan nimi oli Bertil, ja hän oli sadistinen sika. Kovin moni kunnollinen mies ei olisi tosin voinut livahtaa uudenvuodenaattona ostamaan seksiä.

Ellen alkoi huuhtoa vartaloon pesualtaassa. Hän ei halunnut haaskata aikaa. Kaikki tytöt jakoivat tilan keskenään, ja heillä oli tiukat aikataulut. Kunkin oli pakko hoidella mahdollisimman monta asiakasta varaamiensa tuntien aikana, muuten paikkaa pyörittävät tyypit heittäisivät heidät kadulle ilman parittajan tarjoamaa suojaa. Kello olisi sitä paitsi pian kaksitoista, ja pikkutuntien aikana kauppa alkaisi käydä kunnolla. Malmskillnadsgatanille saapuisi poikajoukkoja, jotka hakivat tyttöseuraa uudenvuodenyön jatkobileisiin. Siitä Ellen ei halunnut jäädä paitsi, sillä sellaiset kundit olivat epävarmoja ja varovaisia, ja heitä oli helppo huijata.

Makuuhuoneesta kuului Bertilin puusikutusta. Hän oli yli seitsemänkymmenen, ja hänen piti aina lauettuaan koota hetki voimiaan. Jonain päivänä Bertil kuolisi tällä tavalla, Ellen ajatteli. Sydän lakkaisi lyömästä, kun hän kuristi vyölleen jotakin itäeurooppalaista tyttöparkaa. Siihen asti Ellen lypsäisi häneltä mahdollisimman paljon rahaa. Bertil oli yksi harvoista asiakkaista, joilta Ellen ei vaatinut maksua etukäteen, sillä mies ei ikinä oikutellut raha-asioissa.

Ellen pani silmiinsä Clear Eyes -tippoja, jotta ne lakkaisivat punoittamasta. Sitten hän alkoi peittää Bertilin pahoinpitelystä jääneitä jälkiä meikkivoiteella. Tämä oli kaikkein pahin hetki. Hän oli karistanut työroolin harteiltaan, mutta olo tuntui edelleen ällöttävältä. Bertilille hän oli Lucy, eikä mies edes tiennyt hänen oikeaa nimeään. Sängyssä Ellen tunsi aina olevansa Lucy, mutta näin jälkeenpäin hän oli taas Ellen Alm, eikä hänen enää ollut mahdollista suojautua pintaan nousevilta tunteilta. Siihen auttoivat ainoastaan huumeet, jotka veivät terän pois kaikelta. Kaman käytön

hän oli kuitenkin lopettanut syksyllä sen jälkeen, kun Pål oli jättänyt hänet ja äiti oli kuollut.

Hän alkoi kohentaa huulipunaansa, kun mieleen nousi muistikuvia äidistä sairaalassa. Hän oli käynyt siellä vain kerran, muutama päivä ennen kuin äiti oli nukkunut pois. Äiti oli pannut välit poikki vuotta aiemmin, kun Ellen oli alkanut polttaa hasista ja kokeillut sitten vahvempia aineita. Äiti oli häätänyt hänet kotoa ja sanonut, ettei halunnut olla missään tekemisissä likaisen narkomaanin kanssa. Elämä oli alkanut mennä kunnolla päin helvettiä sen jälkeen kun Ellen oli päätynyt kadulle.

Sairaalassa oli tuntunut siltä kuin mitään riitaa ei olisi ollutkaan. Ellen saattoi nähdä tilanteen sielunsa silmin. Hän muisti äidin hauraan äänen, kun tämä oli paljastanut elämänsä suurimman salaisuuden. Äiti oli pyytänyt viimeistä palvelusta, mikä oli vaatinut salaperäisyyden verhon raottamista. Ellen palautti mieleensä viereisestä sairaalahuoneesta kuuluneet epätoivoiset, kuolemanpelkoa huokuneet huudot ja ilmassa leijuneen kalman hajun, jota ei mikään pesuaine voinut pyyhkiä kokonaan pois.

Ellen oli kysynyt isästä. Kuka isä oli ja miksei äiti ollut ikinä kertonut hänestä. Äiti oli vain huokaissut ja laskenut kylmän kämmenensä Ellenin käsivarrelle.

– Joskus toiste, kulta, äiti oli sanonut.

Kaksi päivää myöhemmin hän oli kuollut.

Jostain päin asuntoa kuului avautuvan oven kolahdus, sitten aukesi toinen ovi. Ellen havahtui takaisin todellisuuteen. Oliko se hiton rahjus häipynyt maksamatta? Hän tarttui kajaalikynään, pyörähti ympäri ja valmistautui lähtemään Bertilin perään. Hän tuikkaisi miestä kynällä kurkkuun, jos tämä rupeaisi ryppyilemään. Juuri kun Ellen oli avaamassa vessan ovea, hän kuuli huutoa ja pysähtyi niille sijoilleen. Sitten ilmoille kajahti pistoolin laukaus ja heti perään toinen.

Hän avasi oven, säntäsi eteisen läpi olohuoneeseen eikä vaivautunut edes vilkaisemaan makuuhuoneen suuntaan. Hänen piti päästä pois, paeta paikalta. Takaa kuului nopeasti lähestyvien askelten ääntä. Hän tuli olohuoneen avoimelle ikkunalle ja heittäytyi ulos.

Ellen laskeutui paljain jaloin ikkunan alla olevan sivurakennuksen katolle ja näki edessään palotikkaat, joita kohti hän lähti juoksemaan. Kroppa tuntui pakkasen takia kankealta ja kömpelöltä. Hän pelkäsi, että liukastuisi ja putoaisi katolta maahan.

Kuului jälleen pamaus, sitten vielä yksi. Ellen luuli ensin, että häntä oli ammuttu. Äkkiä ilotulitusrakettien loiste kuitenkin valaisi taivasta. Kuten tavallista, kaikki eivät olleet malttaneet odottaa raketteineen keskiyöhön asti. Ellen laskeutui tikkaat ja juoksi alasti sisäpihan poikki värikkäiden ilotulitteiden loisteessa. Hän oli jättänyt asuntoon kaiken: vaatteet, rahat ja osoitekirjan, jossa oli kanta-asiakkaiden nimet ja puhelinnumerot. Tultuaan ovelle, josta pääsi Malmskillnadsgatanin sivukadulle, hän kuuli sisäpihalta kovaäänisen huudon. Hän pysähtyi säikähtäneenä ja kääntyi katsomaan ikkunaa, josta oli loikannut pakoon. Ikkunassa erottui miehen hahmo. Sitä hän ei kuitenkaan ollut säikähtänyt.

Ellen oli järkyttynyt, koska mies oli huutanut hänen oikeaa nimeään.

Sitä, jota kenenkään alamaailman ihmisen ei olisi pitänyt tietää.

2

ENÄÄ VARTTITUNTI, niin vuosi 1994 vaihtuisi vuodeksi 1995. Hornsgatanin kolmion keittiössä pöytä oli katettu koreaksi, mutta ruoka – häränfileetä béarnaisekastikkeen ja keitetyjen perunoiden kera – oli ehtinyt jäähtyä. Tomas Wolf oli taitellut lautasliinat siististi viinilaseihin, pöytää koristi kullanvärinen konfetti ja kattolampusta riippui pitkiä kimalleköynnöksiä. Tomas säpsähti, kun lumen peittämän Tantolundenin puiston suunnalta kuului paukkupommin räjähdys. Hän meni seisomaan ikkunan ääreen. Lasten oli ollut tarkoitus viettää uudenvuodenaatto hänen luonaan, mutta juuri kun he olivat olleet aikeissa syödä, Ebba oli purskahtanut itkuun ja ilmoittanut haluavansa mennä kotiin Klara-äidin luokse.

Alexander, joka oli seitsenvuotias, oli lohduttanut pikkusiskoaan. Hän oli silittänyt Ebban hiuksia, yrittänyt taivutella tätä muuttamaan mieltään ja vilkuillut levottomana Tomasta, joka oli seurannut tilannetta avuttomana vierestä. Ensimmäistä kertaa Tomas oli nähnyt poikansa ilmeessä häivähdysksen siitä, miten kelvoton hän oli tämän silmissä.

Hän otti tupakka-askinsa, nappasi jääkaapista puolen litran tölkin Pripps Blå -olutta, meni olohuoneeseen ja sammutti kattovalon niin ettei hänen tarvinnut katsoa huoneen korutonta sisustusta. Hän laski Tantolundenin puoleisen ikkunan sälekaihtimet, asettui istumaan nojatuoliin ja sytytti

tupakan. Hän imi savua keuhkoihinsa ja kuunteli palavan tupakan rätinää. Punaisena hehkuva tulipää oli säkkipimeän huoneen ainoa valonlähde.

1994 oli ollut ainutlaatuinen vuosi. Tomas muisti valois-
san, kuumen kesän, jolloin Ruotsi oli voittanut jalkapallon
MM-kisoissa pronssia ja hän oli itse metsästännyt murhaajaa,
joka oli riistänyt hengen kahdelta naiselta. Siitä oli vain viisi
kuukautta.

Silti tuntui kuin kaikki olisi tapahtunut toisessa elämässä.

Syyskuun lopussa Estonia oli uponnut ja vienyt syvyyksiin
yli 800 ihmistä. Kutakuinkin samoihin aikoihin – Tomak-
sen ajantaju oli tätä nykyä jokseenkin hämärtynyt – Klara ja
lapset olivat muuttaneet rivitaloon Enskedeeseen.

Perheen kohtalo oli sinetöity jo viime keväänä, kun Tomas
oli palannut YK-joukkojen palveluksesta Bosniasta. Sota-
kokemuksen seurauksena oli tullut raivonpuuskia, muisti-
katkoja, painajaisia. Hän oli saanut kohtauksia, jotka tekivät
hengittämistä mahdotonta ja joiden aikana hän oli varma,
että kuolisi. Hän tajusi, että hänessä oli jotakin vialla, että
jossakin hänen sisimmässään oli ammittava haava. Hän tunsi
sen aiheuttaman ankaran tuskan, muttei pystynyt sanomaan,
missä vamma tarkalleen ottaen oli. Tuskaan ei ollut auttanut
mikään muu kuin pillerit, joita hän oli ostanut säännöllii-
sesti eräältä Zinken Barin diileriltä, jolla oli kultarengas kor-
vassaan.

Pystyäkseen suoriutumaan työstään Tukholman väki-
valta-tyksikön tutkijana hän kantoi nykyään aina muisti-
vihkoa, johon hän kirjoitti ylös mitä arkisimpia asioita,
kuten mihin hän oli jättänyt yöksi autonsa, missä pankissa
hänellä oli tili ja millä kadulla Klaran uusi rivitalo sijaitsi.
Aluksi he olivat sopineet, että lapset asuisivat vuoroviikoin
kummankin luona. Järjestely ei ollut kuitenkaan toiminut.
Tomas oli unohtanut noutaa lapset päiväkodista, mennyt
töihin herättämättä lapsia tai nukkunut pommiin. Hänestä

oli tullut huono isä, vaikka hän oli luvannut itselleen olevansa hyvä vanhempi. Lapset pelkäsivät häntä ja kohtelivat häntä silkkihansikkain. Nyt, tänä iltana, hän oli ymmärtänyt, että he myös säälivät häntä. Hänen oma poikansa tunsii sääliä häntä kohtaan.

– Anteeksi, Alexander, hän kuiskasi pimeälle huoneelle.

– Anteeksi, Ebba. Minulla ei yksinkertaisesti ole riittävästi voimia jatkaa.

Ulkoa kuului yhä enemmän paukkupommien räjähdyksiä.

Tomas ryysti kulauksen olutta ja tarttui nojatuolin käsinojalla lepäävään virka-aseeseensa. Hän poisti varmistimen ja veti viimeisen pitkän henkosen savukkeestaan.

Hän nousi seisomaan, hoipersi olohuoneen poikki ja avasi ikkunan päästääkseen sisälle kylmää ulkoilmaa. Hän ei halunnut, että hänen ruumiinsa rupeaisi lemuamaan tai olisi löydettyäessä turvonnut muodottomaksi.

Hän meni takaisin nojatuolille, veti keuhkot täyteen viileää ilmaa ja vajosi takaisin istumaan.

Metalli kalahti etuhampaisiin, kun hän työnsi piipun suuhunsa.

Tomas käänteli asetta puolelta toiselle löytääkseen sopivan ampumakulman. Sitten hän puri hampaitaan yhteen ja veti syvään henkeä. Etusormi hakeutui liipaisimelle.

Ulkoa kuuluva ilotulitteiden räiskintä voimistui entisestään.

Kello löisi pian kaksitoista.

Siihen hänen elämänsä päättyisi. Kolmekymmentäyksivuotiaan Tomas Wolfin olemassaolo lakkaisi. Lapset jäisivät kaipaamaan häntä, mutta hänen ei tarvitsisi nähdä sitä päivää, jona Alexanderin ja Ebban tuntema sääli muuttuisi halveksunnaksi. Hän oli selvinnyt elossa Bosnian sodasta, mutta se oli silti lopulta riistänyt häneltä hengen.

Eteisen puhelin pirahdi soimaan. Hän yritti olla piittaamatta siitä ja keskittyi elämänsä päättämiseen. Hänen yläruumiinsa huojui puolelta toiselle. Kurkusta purkautui vaikertavaa, eläimellistä ääntä, kun hänen aivonsa kävivät kamppailua etusormea vastaan.

3

KOJELAUDAN LÄMPÖMITTARIN mukaan ulkona oli miinus kolmekymmentä astetta. Hötorgetille oli kerääntynyt satoja ihmisiä todistamaan hetkeä, johon oli enää muutama sekunti: kello kahtatoista. Vanha vuosi pantaisiin pian pakettiin.

Vera Berg työnsi savukkeen huuliensa väliin ja painoi auton tupakansyöttimen alas. Kuljettajan penkillä istuva valokuvaaja Carina Hult vilkaisi häntä ärtyneen näköisenä.

– Nyt on uusivuosi, Vera sanoi ja hymyili. – Kai yhden tupakan voi autossa polttaa?

Carina veti kojelaudan tuhkakupin ulos mielenosoituksellisen hitaasti. Tupakansyöttin ponnahti esiin, ja Vera sytytti savukkeensa. Kaksikko oli kentällä juttujahdissa. Toimittaja ja valokuvaaja. He kiersivät kaupunkia ja metsästivät uudenvuoden yön suurta tapahtumaa. Uutista lehden sivujen täytteeksi. He olivat pysäköineet Kungsgatanille siinä toivossa, että pääsisivät todistamaan humalaisten tappelua, josta saisi dramaattisia valokuvia.

– Kymmenen, yhdeksän, kahdeksan...

Torilla parveilevat ihmiset laskivat sekunteja yhteen ääneen, ja pian taivas räjähti täyteen ilotulitteita. Koko kaupunki tuntui täyttyvän rätinästä ja ulinasta. Vuosi 1994 oli päättynyt. Mattias Flinkin joukkomurha Falunissa, Estonia-laivan uppoaminen, Stureplanin yökerhomurhat, Stig Hoffstenin naismurhat, jalkapallon MM-pronssi ja kaukaiselta tuntuva kesän helleaalto – pian kaikki tuo olisi pelkkä muisto vain.

Vera nojautui eteenpäin ja väänsi poliisiradion äänen-voimakkuutta kovemmalle. Mitään ei ollut vielä tapahtunut. Vuosi 1995 oli koittanut, ja kiivastahtinen uutisvuosi oli päättynyt tapauksettomaan iltaan. Se tuntui turhautavalta ja pahaenteiseltä. Utustoimittajana Vera tarvitsi murhia ja muita rikoksia, jotta hänellä olisi jotakin mistä kirjoittaa.

– Miten paljon saat palkkaa? Viisikymmentätuhatta? Carina Hult kysyi.

– Itse asiassa viisikymmentäviisi, Vera sanoi.

Häntä hävetti aina, kun puhe kääntyi palkkaan.

– Miksi sitten väijyt täällä minun kanssani uuden-
vuodenaattona? Tuskin Muryn värväsi sinua Kvällspostenista
yötoimittajan hommiin.

Se piti paikkansa. Vera kuului erikoistoimittajien ryhmään, jonka jäsenet toimivat kaikki suoraan Aftonbladetin toimituspäällikön Rikard Muryn alaisuudessa. Vera oli palkattu lehteen viime syksynä. Ensin hän oli kuitenkin odottanut kiltisti, että Kvällspostenin irtisanomisaika kuluisi loppuun. Kun hän oli viimein saanut aloittaa Aftonbladetissa joulukuun toisella viikolla, häneltä olivat ehtineet jäädä väliin sekä Estonia-onnettomuus että Stureplanin murhat. Tähti-toimittajan asema, johon Vera oli väistämättä noussut raportoituaan sarjamurhaaja Stig Hoffstenin rikoksista, oli kuin pois pyyhkäisty. Veran tehtävä oli hankkia lehdelle itse omia uutisia, mutta kolmen viikon työssäolon jälkeenkään skuuppeja ei ollut näkyvissä. Siksi hän oli ilmoittautunut vapaaehtoisesti ylimääräiseen yövuoroon uudenvuodenaattona. Eikä hänellä ollut muutakaan palkkaa, missä hän olisi mieluummin ollut.

– Ei oikein huvittanut mennä töiden jälkeen oluelle kuuntelemaan leukailua siitä, kuinka olen kiintiöpalkattu, Vera sanoi. – Tarvitsin jotain omaa mihin iskeä kiinni. Muuten saan kenkää jo koeajalla.

Carina Hult osoitti kadun vastakkaisella puolella olevaa kioskia.

– Käsittääkseni tuo on ollut tänään kymmenientuhansien kioskien lööppitelineissä.

Kioskin edessä olevassa telineessä komeili Aftonbladetin lööppi, jossa julistettiin, että päivän lehdessä julkaistiin yksinoikeudella vakooja Stig Berglingin haastattelu, jonka oli kirjoittanut tähtireportteri Vera Berg. Lööpissä oli jopa valokuva heistä yhdessä.

– Tiedät yhtä hyvin kuin minäkin, että sain keikan pelkästään ulkonäön takia. Bergling suostuu puhumaan vain nuorille naisille.

Vera tumpasi polttamansa tupakan ja nosti katseensa kohti korkeuksia. Ilotulitteet räiskähtelivät edelleen taivaalla. Raketeista ajatukset siirtyivät Siggeen. Pieneen poikaan, josta hän oli pitänyt huolta sen jälkeen, kun tämän rikollistaustainen isä – Veran entinen poikaystävä – oli häippäissyt. Hän ei ollut tavannut Siggeä sen jälkeen, kun Jonny oli tullut syyskuussa Tukholmaan, uhkaillut Veraa ja vienyt pojan mukanaan. Veran adoptiosuunnitelmat olivat menneet kertaheitolla murskaksi. Katsoiko Sigge nyt samaa taivasta kuin Verakin? Vai oliko poika jo nukkumassa?

– Oletko kuullut juttua internetistä? Carina kysyi.

– Mitä juttua?

– Meille on tulossa oma nettisivu. Se lanseerataan tänä yönä. [Www.aftonbladet.se](http://www.aftonbladet.se). Kaiken pitää olla digitaalista. Siitä tulee myös ilmainen.

– Vai niin, sepä kiva, Vera sanoi.

Hän oli kuullut verkkohankkeesta. Nettiin oli tarkoitus panna kaikki lehden toisarvoiset jutut.

– Kivako? Carina ihmetteli. – Tiedät kai, mitä ilmainen tarkoittaa? Ihmisten ei tarvitse enää ostaa lehteä. Kuvauspalkkioitani lasketaan taas.

– Voi olla. Mutta eihän kenelläkään edes ole internetiä.

Poliisiradiosta kuului rätinää.

– Tiedoksi keskustan partioille: Malmskillnadsgatan 46:ssa on ammuskeltu. Ilmoittajan mukaan yksi henkilö on kuollut.

– Eikö siellä ole se pokeriklubi? Carina kysyi ja pani vaihteen silmään.

Auto ampaisi liikkeelle renkaat sutien.

– Jep, siellä on laiton klubi.

Kolme minuuttia myöhemmin he pysäköivät auton Malmskillnadsgatanin varteen ja nousivat ulos. Kaksi univormuasusta poliisia oli jo eristämässä rikospaikkaa. Vera ja Carina olivat tulleet liian myöhään, jotta olisivat ehtineet päästä lähelle surmapaikkaa.

– Tuolla se tapahtui, Vera sanoi ja osoitti taloa numero 46.

– Emme pääse sinne millään.

– Poliisilla on täysi miehitys paikalla. Tuntuu vähän samalta kuin Stureplanin murhien aikaan.

Vera työntyti paikalle kerääntyneen ihmismassan lomitse. Pokeriklubin edessä seisoskeli joukko huonosti istuviin pukuihin sonnustautuneita miehiä, jotka polttelivat tupakkaa. Poliisinauhan ulkopuolella oli muutama aivan liian ohuisiin vaatteisiin pukeutunut nuori nainen, joiden Vera oletti olevan prostituoituja. Yksi naisista itki.

Vera otti taskustaan muistivihkon ja kynän. Hänen pitäisi kuulustella silminnäkijöitä ja kaivaa esiin ainutkertaisia yksityiskohtia, joiden ansiosta artikkeli voisi nousta lööppiin. Hän valmistautui menemään itkevän naisen puheille.

– Etkö sinä tunne tuon poliisin?

Carina osoitti taakseen ja jatkoi:

– Ehkä hän voi päästää meidät rikospaikalle.

Vera kääntyi ympäri ja näki Tomas Wolfin, joka oli tulossa autoltaan kohti poliisin eristämää aluetta. Tomas käveli suoraan ohi eikä edes vilkaissut Veraa, kohotti vain

eristysnauhaa ja kumartui sen alitse rikospaikalle. Vera oli varma, että Tomas oli huomannut hänet.

Puoli vuotta sitten Tomas oli pelastanut Veran hengen. Nyt mies ei suvainnut edes katsoa hänen suuntaansa.

– En tunne enää, Vera sanoi.

4

TOMAS KÄVELI kohti Malmskillnadsgatan 46:n avointa alaovea. Rappukäytävästä kantautui puhetta ja askelten kopinaa. Talossa pyöritettävän laittoman Oxen-pokeriklubin ulkopuolelle vedettyjen sulkuteippien takana kyyhötti parisenkymmentä ihmistä. Tomas tarkasteli kylmästä hytiseviä, voimakkaasti ehostettuja katuhuoria, joiden liiketoimia poliisin läsnäolo häiritsi, ja kohdisti sitten huomionsa pokerinpelaajiin, joiden oli täytynyt poistua klubin tiloista, kun yksi talon asunnoista oli muuttunut rikospaikaksi. Osa heistä piti edelleen kädessään drinkkilasia. Univormuasuiset poliisit kiersivät keräämässä ihmisiltä henkilötietoja.

Tomas astui rappukäytävään unenomaisen typertyneessä tilassa. Neljännessä kerroksessa oli avonainen ovi. Hänelle annettiin kengänsuojat ja hansikkaat, ja hän meni sisälle asuntoon. Eteisen lattiaa peitti kalliin näköinen kalanruoto-parketti. Katossa oli stukkokoristeita ja iso kristallikruunu. Seinät oli maalattu liilanvärisiksi. Tomas käveli askellevyjä pitkin eteisen poikki ja silmäili asunnon muita huoneita. Hänet valtasi omituisen epätodellinen tunne.

Tämä olisi voinut olla hänen asuntonsa, jos hän olisi painanut virka-aseensa liipaisinta tuntia aiemmin. Hänen pitäisi olla kuollut. Hän oli kuitenkin edelleen elävien kirjoissa.

Hän kuuli teknisten tutkijoiden juttelevan keskenään. Salamavalot välähtelivät makuuhuoneessa, josta uhri oli löytynyt.

Tomas ei halunnut vielä mennä katsomaan ruumista.

Hän siirtyi autioon makuuhuoneeseen. Siellä oli siististi sijattu leveä sänky, joka oli varustettu kullanvärisellä sängynpäädyllä. Sängyn toisella puolella oli yöpöytä ja antiikkinen tuoli, jonka istuintyyny oli verhoiltu vihreällä sametilla. Hän meni ikkunalle, josta näki Malmskillnadsgatanille. Ulkona satoi lunta. Ikkunankehyksessä oli ilmeisesti rako, sillä huoneeseen virtasi kylmää ilmaa.

Koko asunto vaikutti jotenkin persoonattomalta. Siellä oli sänkyjä, huonekaluja, valaisimia ja tauluja. Tavanomaisia tavaroita, joilla ihmiset sisustivat kotejaan. Tämä asunto ei kuitenkaan ollut kenenkään koti. Hän ei tiennyt tarkalleen, minkä takia hänestä tuntui siltä.

– Siinähan sinä olet, sanoi ääni hänen takanaan.

Tomas kääntyi ja huomasi, että puhuja oli hänen kollegansa Zingo. Mies oli oikeasti nimeltään Lars Johansson, mutta liikanimi oli vakiintunut työpaikalla käyttöön sen jälkeen, kun hän oli lyönyt murtovarkaan tajuttomaksi Zingolimsapullolla erään asunnon kellarissa Västeråsissa joskus 70-luvulla. Zingo, joka oli 52-vuotias, oli pukeutunut tyyppilliseen tapaansa lyhythihaiseen havaijinpaitaan ja kantoi beesinväristä päällystakkia käsivarrellaan. Hänen tukkansa oli puolipitkä ja pesemätön, ja sen väri vivahti harmaaseen.

– Oletko sinäkin täällä? Tomas kysyi.

– Kuten näkyy. Eikö sinun pitänyt syödä illallista lasten kanssa?

– Ei siitä tullut mitään.

– Meidät eronneet piruparat kutsutaan aina hätiin, kun ihmiset listivät toisiaan pyhien aikaan. Väestä on talossa muutenkin pulaa, sillä Hammarbyn satamassa on tapahtunut murha. Sataman suolavarastosta on löytynyt kuollut

poika, jolta oli hakattu käsi irti. Hän oli ollut aiemmin päivällä Höder Dartissa.

Höder Dart oli skinheadien ja valkoista ylivaltaa kannattavien nuorten yhdistys, jolla oli konserttisali Fryshusetin nuorisotalon tiloissa. Tomas oli teininä itsekin käynyt siellä vanhemman velipuolensa Kristianin kanssa, kun hän oli vielä asunut Hallstahammarissa.

– Mikä paikka tämä oikein on? hän kysyi ja osoitti sänkyä.

Zingo ei vastannut suoraan, huusi vain eteiseen, että jonkun pitäisi tuoda heille mustavalolamppu. Sitten hän risti kädet selän taakse ja siirtyi ikkunan ääreen Tomaksen viereen. Utelioiden töllistelijöiden joukko oli paisunut entisestään.

– Tunnistatko hajun? Zingo kysyi ja nuuhkaisi ilmaa.

Tomas ei vastannut.

– Maailmassa ei ole samanlaista paikkaa, jossa viina ja väkivalta haisisivat samalla tavalla, kuin tämä kirottu kaupunki talviöinä. Tänä vuonna Ruotsissa tapetaan melkein satakymmenen kansalaista. Ihmiset puukottavat, ampuvat ja hakkaavat toisiaan kuoliaiksi. Ja kuten huomaat, surmatöiden tehtäily on jo alkanut. Me taas saamme seurata tapah-tumia aitiopaikalta.

Yksi teknisistä tutkijoista tuli tuomaan Zingon pyytämän lampun.

– Voitko sammuttaa valon ja sulkea oven, Zingo pyysi.

Tekninen tutkija teki työtä käskettyä ja poistui huoneesta. Pimeää huonetta valaisi nyt ainoastaan ikkunasta lankeava kaistale katulampun kellertävää hohdetta. Zingo suuntasi mustavalolampun valokeilan kohti sänkyä ja sängynpäättyä. Se paljasti liudan sinertävän valkoisia tahroja, jotka hehkui-vat noidantulen lailla. Zingo valaisi lampulla seinää ja lattiaa.

– Oikea spermatahrojen linnunrata, Zingo sanoi.

– Bordelli?

– Aivan.

Zingo hapuili kädellään valokatkaisinta ja sytytti kattolampun. Sitten hän avasi oven ja kehotti Tomasta seuraamaan. He menivät viereisen makuuhuoneen kynnykselle.

Kokolattiamatolla oli iäkkään valkotukkaisen miehen alaston ruumis. Miestä oli ammuttu päähän.

– Bertil Runström. Syntynyt 1922, Zingo sanoi.

Tomas laski mielessään, että uhri oli 72-vuotias. Vähän matkan päässä heidän takanaan oli olohuoneen lattialle polviensa varaan laskeutunut tekninen tutkija, joka piti kädessään kameraa. Tomas meni miehen viereen seisomaan ja näki märtä jalanjäljet, joita tutkija kuvasi.

– Tappaja seisoj luultavasti tässä, Zingo sanoi eteisestä.
– Hän ampui Runströmiä silmien väliin noin... kuuden metrin päästä. Ei mikään yksinkertainen temppu, se täytyy sanoa.

Tomas hytisi tuntiessaan kylmän viiman selässään. Hän kääntyi ja siirtyi olohuoneen toisessa päässä olevalle avoimelle ikkunalle. Ikkunan takana oli matalamman siipirakennuksen katto. Kattoa peittävässä lumessa näkyi selviä jalanjälkiä, jotka kulkivat talon sisäpihalle laskeutuvien metallisten palotikkaiden luo.

– Tätä kautta mies pakeni? Tomas huusi.

– Tai nainen, sanoi Zingo, joka oli tullut Tomaksen taakse.

Tomas käänsi päätään.

– Niinkö?

Zingo oikaisi paitansa kaulusta. Avoimesta ikkunasta puhaltava kylmä viima ei tuntunut haittaavan häntä hiukkaakaan.

– Oxenin ikkunoista näkee sisäpihalle, hän sanoi ja osoitti alas. – Pari pelaajaa sanoi nähneensä, että pihan poikki olisi juossut alaston nainen vähän sen jälkeen, kun he kuulivat laukauksen.

Eteisestä kantautui askeleiden kopinaa ja puhetta. Sisään tuli kaksi miestä, molemmilla yllään musta trenssitakki. He tutkailivat olohuonetta tovin ja riisuivat samalla nahkahansikkaansa.

– Johan on hitto, Zingo puuskahti.

– Keitä nuo ovat? Tomas kysyi.

– Jos en ihan väärässä ole, siinä on kaksi hänen majesteettinsa salaisen kykyreservin edustajaa.

Samassa mustiin pukeutuneet miehet panivat Tomaksen ja Zingon merkille ja lähtivät kävelemään heidän luokseen. Miehet näyttivät virkamerkkejään, joiden mukaan he olivat turvallisuuspoliisi Säpon tutkijoita. Zingo suoristi selkänsä ja vei käden sarkastisesti lippaan.

– Te voitte lähteä kotiin, me jatkamme tästä eteenpäin, Säpo-miehistä pidempi ilmoitti.

**»Häpeän tie on vahva ja sysimusta
kuvaus seksiteollisuudesta ja ihmiskaupasta. [--]
Jääkylmä, dramaattinen loppuratkaisu
jää kummittelemaan.»**

- Skånska Dagbladet

RUOTSISSA TUNNELMA on synkkä *Estonian* katastrofin jälkimainingeissa. Poliisi Tomas Wolfia vainoavat hänen omat väkivaltaiset traumansa. Uudenvuodenaattona 1995 hänet komennetaan selvittämään bordellissa tapahtunutta murhaa, ja ihmisen pahuus sysää hänen oman lohduttomuutensa sivuun – ainakin hetkeksi. Samaan aikaan Vera Berg kamppailee sekä uudessa työssään *Aftonbladetissa* että yksityiselämänsä vaikeissa mutkissa. Tomaksen ja Veran tiet risteävät taas, kun tapahtuu toinen raaka murha, tällä kertaa pornoklubilla. Kumpikin epäilee, että murhien välillä on yhteys. Sen paljastaakseen heidän on haudattava erimielisyytensä ja luotettava toisiinsa.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-49293-2